SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2081

av Ulrika Westerlund (MP)

Åtgärder för att minska brottsligheten i livsmedelsbutiker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av lagändringar och eventuella andra åtgärder för att bättre kunna minska förekomsten av och hantera uppkomna fall av brottet ringa stöld i butik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska livsmedelsbutiker drabbas dagligen av brott, vilket leder till stora ekonomiska förluster och otrygghet för personal och kunder. Det är bland annat systematiska stölder av kött, smör, olivolja, ost och kosmetik- och hudvårdsprodukter. De polisanmälningar som görs resulterar nästan undantagslöst i direktavskrivning trots tydliga och bra filmer. Ringa stöld och stöld är två brott som sällan leder till åtal och än mer sällan till fällande dom. Detta enligt uppgifter från branschorganisationen Livsmedelshandlarna.

Som ett led i försöken att komma tillrätta med den här typen av mängdbrottslighet föreslår Livsmedelshandlarna därför att en ny modell införs i Sverige, där handlaren kan ge en kontrollavgift direkt till den som blir ertappad med ringa stöld i butiken, för att personen ska få en direkt konsekvens vid brottstillfället. Detta skulle avlasta polisens arbete och sannolikt också verka avskräckande på de som begår detta brott mer spontant

och inte som ett led i en mer organiserad verksamhet. Inspirationen kommer från en modell som är utvecklad i Nederländerna.

Den i särklass mest vanliga stölden i Sverige är stöld i butik. Enligt Livsmedelshandlarna anmäldes under 2025 stölder till ett värde på 22,9 miljarder kronor. Ett stort problem för handeln, både som arbetsmiljöproblem för de anställda och för de ekonomiska förlusterna det orsakar.

Miljöpartiet menar att det finns anledning att se över om det finns mer effektiva modeller för att förbättra arbetet med hanteringen av denna typ av brottslighet. Som en del av detta borde vi intressera oss för hur andra länder har löst problemet. Här sticker enligt Livsmedelshandlarna Nederländerna ut som ett land där man hittat nya vägar att på ett mer effektivt sätt hantera butiksbrott och samtidigt avlasta polisen. Genom att delegera en del av polisarbetet till butiksägarna och dessutom låta de som begått stölderna stå för en del av kostnaderna har man utvecklat nya vägar att minska butiksstölder/snatterier. I Nederländerna har över 500 000 ärenden hanterats inom ramen för detta system. Fall som polisen inte har behövt lägga resurser på, och därmed kan prioritera arbetet med andra brott.

Regeringen behöver se över möjligheterna för att införa något liknande inom ramen för det svenska systemet och hur det i så fall skulle utformas på ett rättssäkert sätt. Vinsterna skulle vara en minskad brottslighet och tryggare miljö för personal och kunder och att det blir resultatet måste också säkerställas.

Ulrika Westerlund (MP)